

Table of Contents

Preface	11
List of Abbreviations	13
Lijst van afkortingen	15
Table of Equivalences	17
MATERIALS EUROPEAN UNION LAW	31
Treaty on European Union (TEU), (OJ 2016, C 202/01) 13 December 2007	33
Treaty on the Functioning of the European Union (TFEU), (OJ 2016, C 202/01) 13 December 2007	55
Directive 2004/38/EC (CRD), (OJ 2004, L 158/77) 29 April 2004	155
Commission Regulation 1407/2013/EU (De Minimis Regulation), (OJ 2013, L 352/01) 18 December 2013	173
De Minimis Notice (OJ 2014, C 291/01), 30 August 2014	179
NAAT Guideline ('Not Appreciably Affecting Trade') (OJ 2004, C 101/81) 27 April 2004	183
The Relevant Market Notice (OJ 1997, C 372/05) 9 December 1997	205
CASES EUROPEAN UNION LAW	215
<i>The free movement of goods (tariff restrictions)</i>	217
Case 7/68 Art Treasures (Action for failure to fulfil obligations, 10 December 1968)	217
Zaak 7/68 Art Treasures (Beroep wegens niet-nakoming, 10 december 1968)	218
Case 24/68 Statistical Levy (Action for failure to fulfil obligations, 1 July 1969)	223
Zaak 24/68 Statistical Levy (Beroep wegens niet-nakoming, 1 juli 1969)	224
Case 46-76 Bauhuis (Preliminary Ruling, 25 January 1977)	231
Zaak 46/76 Bauhuis (Prejudiciële beslissing, 25 januari 1977)	232
Case 168/78 Whisky and Cognac (Action for failure to fulfil obligations, 27 February 1980)	237
Zaak 168/78 Whisky en Cognac (Beroep wegens niet-nakoming, 27 februari 1980)	238
Case 170/78 Beer and Wine (Action for failure to fulfil obligations, 27 February 1980)	247
Zaak 170/78 Beer and Wine (Beroep wegens niet-nakoming, 27 februari 1980)	248
Case 196/85 Natural Sweet Wines (Action for failure to fulfil obligations, 7 April 1987)	255
Zaak 196/85 Natural Sweet Wines (Beroep wegens niet-nakoming, 7 april 1987)	256
Case C-213/96 Outokumpu (Preliminary Ruling, 2 April 1998)	261
Zaak C-213/96 Outokumpu (Prejudiciële beslissing, 2 april 1998)	263
<i>The free movement of goods (non-tariff restrictions)</i>	271
Case 15/79 Groenveld (Preliminary Ruling, 8 November 1979)	271
Zaak 15/79 Groenveld (Prejudiciële beslissing, 8 november 1979)	272
Case C-205/07 Gysbrechts (Preliminary Ruling, 16 December 2008)	275
Zaak C-205/07 Gysbrechts (Prejudiciële beslissing, 16 december 2008)	276
Case C-171/11 Fra.Bo SpA (Preliminary Ruling, 12 July 2012)	281
Zaak C-171/11 Fra.Bo SpA (Prejudiciële beslissing, 12 juli 2012)	283
Case 8-74 Dassonville (Preliminary Ruling, 11 July 1974)	287
Zaak 8/74 Dassonville (Prejudiciële beslissing, 11 juli 1974)	288

Table of Contents

Joined cases C-267/91 and C-268/91 Keck and Mithouard (Preliminary Ruling, 24 November 1993)	291
Gevoegde zaken C-267/91 en C-268/91 Keck en Mithouard (Prejudiciële beslissing, 24 november 1993)	292
Case C-368/95 Familiapress (Preliminary Ruling, 26 June 1997)	297
Zaak C-368/95 Familiapress (Prejudiciële beslissing, 26 juni 1997)	298
Case 120/78 Cassis de Dijon (Preliminary Ruling, 20 February 1979)	301
Zaak 120/78 Cassis de Dijon (Prejudiciële beslissing, 20 februari 1979)	302
Case C-265/95 Spanish Strawberries (Action for failure to fulfil obligations, 9 December 1997)	307
Zaak C-265/95 Spaanse Aardbeien (Beroep wegens niet-nakoming, 9 december 1997)	308
Case C-405/98 Gourmet (Preliminary Ruling, 8 March 2001)	315
Zaak C-405/98 Gourmet (Prejudiciële beslissing, 8 maart 2001)	316
Case C-110/05 Italian Trailers (Action for failure to fulfil obligations, 10 February 2009)	321
Zaak C-110/05 Italiaanse aanhangwagens (Beroep wegens niet-nakoming, 10 februari 2009)	322
Case C-142/05 Mickelsson and Roos (Preliminary Ruling, 4 June 2009)	329
Zaak C-142/05 Mickelsson en Roos (Prejudiciële beslissing, 4 juni 2009)	330
<i>The free movement of Union citizens</i>	335
Case C-34/09 Zambrano (Preliminary Ruling, 8 March 2011)	335
Zaak C-34/09 Zambrano (Prejudiciële beslissing, 8 maart 2011)	336
Case C-413/99 Baumbast (Preliminary Ruling, 17 September 2002)	341
Zaak C-413/99 Baumbast (Prejudiciële beslissing, 17 september 2002)	343
Case C-184/99 Grzelczyk (Preliminary Ruling, 20 September 2001)	351
Zaak C-184/99 Grzelczyk (Prejudiciële beslissing, 20 september 2001)	352
Case C-673/16 Coman (Preliminary Ruling, 5 June 2018)	357
Zaak C-673/16 Coman (Prejudiciële beslissing, 5 juni 2018)	359
Case C-456/02 Trojani (Preliminary Ruling, 7 September 2004)	369
Zaak C-456/02 Trojani (Prejudiciële beslissing, 7 september 2004)	370
Case C-333/13 Dano (Preliminary Ruling, 11 November 2014)	375
Zaak C-333/13 Dano (Prejudiciële beslissing, 11 november 2014)	376
Case C-135/08 Rottmann (Preliminary Ruling, 2 March 2010)	381
Zaak C-135/08 Rottmann (Prejudiciële beslissing, 2 maart 2010)	382
Case C-200/02 Zhu and Chen (Preliminary Ruling, 19 October 2004)	385
Zaak C-200/02 Zhu en Chen (Prejudiciële beslissing, 19 oktober 2004)	386
Case C-434/09 McCarthy (Preliminary Ruling, 5 May 2011)	391
Zaak C-434/09 McCarthy (Prejudiciële beslissing, 5 mei 2011)	392
Case C-221/17 Tjebbes (Preliminary Ruling, 12 March 2019)	397
Zaak C-221/17 Tjebbes (Prejudiciële beslissing, 12 maart 2019)	398
<i>Fundamental Rights</i>	403
Case 5/88 Wachauf (Preliminary Ruling, 13 July 1989)	403
Zaak 5/88 Wachauf (Prejudiciële beslissing, 13 juli 1989)	404
Case C-260/89 ERT (Preliminary Ruling, 18 June 1991)	411
Zaak C-260/89 ERT (Prejudiciële beslissing, 18 juni 1991)	412
Case C-112/00 Schmidberger (Preliminary Ruling, 12 June 2003)	419
Zaak C-112/00 Schmidberger (Prejudiciële beslissing, 12 juni 2003)	420

<i>The free movement of workers</i>	427
Case 66/85 Lawrie-Blum (Preliminary Ruling, 3 July 1986)	427
Zaak 66/85 Lawrie-Blum (Prejudiciële beslissing, 3 juli 1986)	428
Case C-357/89 Raulin (Preliminary Ruling, 26 February 1992)	431
Zaak C-357/89 Raulin (Prejudiciële beslissing, 26 februari 1992)	432
Case C-190/98 Graf (Preliminary Ruling, 27 January 2000)	437
Zaak C-190/98 Graf (Prejudiciële beslissing, 27 januari 2000)	438
Case C-415/93 Bosman (Preliminary Ruling, 15 December 1995)	443
Zaak C-415/93 Bosman (Prejudiciële beslissing, 15 december 1995)	444
Case C-292/89 Antonissen (Preliminary Ruling, 26 February 1991)	451
Zaak C-292/89 Antonissen (Prejudiciële beslissing, 26 februari 1991)	452
Case 316/85 Lebon (Preliminary Ruling, 18 June 1987)	455
Zaak 316/85 Lebon (Prejudiciële beslissing, 18 juni 1987)	456
 <i>The freedom of establishment</i>	 461
Case C-55/94 Gebhard (Preliminary Ruling, 30 November 1995)	461
Zaak C-55/94 Gebhard (Prejudiciële beslissing, 30 november 1995)	462
Case 115/78 Knoors (Preliminary Ruling, 7 February 1979)	471
Zaak 115/78 Knoors (Prejudiciële beslissing, 7 februari 1979)	472
Case 2/74 Reyners (Preliminary Ruling, 21 June 1974)	475
Zaak 2/74 Reyners (Prejudiciële beslissing, 21 juni 1974)	476
Case 222/86 Heylens (Preliminary Ruling, 15 October 1987)	479
Zaak 222/86 Heylens (Prejudiciële beslissing, 15 oktober 1987)	480
Case 107/83 Klopp (Preliminary Ruling, 12 July 1984)	485
Zaak 107/83 Klopp (Prejudiciële beslissing, 12 juli 1984)	486
Case C-340/89 Vlassopoulou (Preliminary Ruling, 7 May 1991)	491
Zaak C-340/89 Vlassopoulou (Prejudiciële beslissing, 7 mei 1991)	492
Case 149/79 Commission v. Belgium (Action for failure to fulfil obligations, 17 December 1980)	497
Zaak 149/79 Commissie v. België (Beroep wegens niet-nakoming, 17 december 1980)	498
Case C-451/03 ADC Servizi v. Calafiori (Preliminary Ruling, 30 March 2006)	503
Zaak C-451/03 ADC Servizi v. Calafiori (Prejudiciële beslissing, 30 maart 2006)	505
Case C-393/05 Commission v. Austria (Action for failure to fulfil obligations, 29 November 2007)	511
Zaak C-393/05 Commissie v. Oostenrijk (Beroep wegens niet-nakoming, 29 november 2007)	512
Case C-438/08 Commission v. Portugal (Action for failure to fulfil obligations, 22 October 2009)	517
Zaak C-438/08 Commissie v. Portugal (Beroep wegens niet-nakoming, 22 oktober 2009)	519
 <i>The free movement of legal persons</i>	 525
Case 81/87 Daily Mail (Preliminary Ruling, 27 September 1988)	525
Zaak 81/87 Daily Mail (Prejudiciële beslissing, 27 september 1988)	526
Case C-210/06 Cartesio (Preliminary Ruling, 16 December 2008)	533
Zaak C-210/06 Cartesio (Prejudiciële beslissing, 16 december 2008)	534
Case C-212/97 Centros (Preliminary Ruling, 9 March 1999)	545
Zaak C-212/97 Centros (Prejudiciële beslissing, 9 maart 1999)	546
Case C-208/00 Überseering (Preliminary Ruling, 5 November 2002)	553
Zaak C-208/00 Überseering (Prejudiciële beslissing, 5 november 2002)	554
Case C-378/10 VALE (Preliminary Ruling, 12 July 2012)	565
Zaak C-378/10 VALE (Prejudiciële beslissing, 12 juli 2012)	566
Case C-196/04 Cadbury Schweppes (Preliminary Ruling, 12 September 2006)	575
Zaak C-196/04 Cadbury Schweppes (Prejudiciële beslissing, 12 september 2006)	576

Table of Contents

<i>The free movement of services</i>	587
Joined cases C-403/08, C-429/08 Football Association Premier League (Preliminary Ruling, 4 October 2011)	587
Gevoegde zaken C-403/08, C-429/08 Football Association Premier League (Prejudiciële beslissing, 4 oktober 2011)	589
Case 33-74 Van Binsbergen (Preliminary Ruling, 3 December 1974)	595
Zaak 33/74 Van Binsbergen (Prejudiciële beslissing, 3 december 1974)	596
Case C-384/93 Alpine Investments (Preliminary Ruling, 10 May 1995)	601
Zaak C-384/93 Alpine Investments (Prejudiciële beslissing, 10 mei 1995)	602
Case C-159/90 Grogan (Preliminary Ruling, 4 October 1991)	607
Zaak C-159/90 Grogan (Prejudiciële beslissing, 4 oktober 1991)	608
Case C-452/04 FidiumFinanz (Preliminary Ruling, 3 October 2006)	613
Zaak C-452/04 FidiumFinanz (Prejudiciële beslissing, 3 oktober 2006)	614
Case C-76/90 Säger (Preliminary Ruling, 25 July 1991)	619
Zaak C-76/90 Säger (Prejudiciële beslissing, 25 juli 1991)	620
<i>The free movement of capital</i>	625
Joined cases C-163/94, C-165/94 and C-250/94 Sanz de Lera (Preliminary Ruling, 14 December 1995)	625
Gevoegde zaken C-163/94, C-165/94 en C-250/94 Sanz de Lera (Prejudiciële beslissing, 14 december 1995)	626
Joined cases 286/82 and 26/83 Luisi and Carbone (Preliminary Ruling, 31 January 1984)	631
Gevoegde zaken 286/82 en 26/83 Luisi en Carbone (Prejudiciële beslissing, 31 januari 1984)	632
Case C-222/97 Trummer and Mayer (Preliminary Ruling, 16 March 1999)	637
Zaak C-222/97 Trummer en Mayer (Prejudiciële beslissing, 16 maart 1999)	638
Case C-302/97 Klaus Konle (Preliminary Ruling, 1 June 1999)	641
Zaak C-302/97 Klaus Konle (Prejudiciële beslissing, 1 juni 1999)	643
<i>The prohibition of cartels</i>	651
Case C-41/90 Höfner and Elser (Preliminary Ruling, 23 April 1991)	651
Zaak C-41/90 Höfner en Elser (Prejudiciële beslissing, 23 april 1991)	652
Joined cases 56/64 and 58/64 Consten and Grundig (Annulment Procedure, 13 July 1966)	657
Gevoegde zaken 56/64 en 58/64 Consten en Grundig (Beroep tot nietigverklaring, 13 juli 1966)	658
Case T-41/96 Bayer (Annulment Procedure, 26 October 2000)	669
Zaak T-41/96 Bayer (Beroep tot nietigverklaring, 26 oktober 2000)	670
Case 56-65 STM (Preliminary Ruling, 30 June 1966)	677
Zaak 56-65 STM (Prejudiciële beslissing, 30 juni 1966)	679
Case C-234/89 Delimitis (Preliminary Ruling, 28 February 1991)	685
Zaak C-234/89 Delimitis (Prejudiciële beslissing, 28 februari 1991)	686
Case C-364/92 SAT v. Eurocontrol (Preliminary Ruling, 19 January 1994)	693
Zaak C-364/92 SAT v. Eurocontrol (Prejudiciële beslissing, 19 januari 1994)	694
Joined cases C-159/91 and C-160/91 Poucet and Pistre (Preliminary Ruling, 17 February 1993)	699
Gevoegde zaken C-159/91 en C-160/91 Poucet en Pistre (Prejudiciële beslissing, 17 februari 1993)	700
Case 48/69 ICI v. Commission (Annulment Procedure, 14 July 1972)	703
Zaak 48/69 ICI v. Commissie (Beroep tot nietigverklaring, 14 juli 1972)	704
Case C-67/13 P Cartes Bancaires (Annulment Procedure, 11 September 2014)	707
Zaak C-67/13 P Cartes Bancaires (Beroep tot nietigverklaring, 11 september 2014)	709

<i>The prohibition of the abuse of a dominant position</i>	715
Case 85/76 Hoffmann-La Roche (Annulment Procedure, 13 February 1979)	715
Zaak 85/76 Hoffmann-La Roche (Beroep tot nietigverklaring, 13 februari 1979)	716
Case 62/86 AKZO (Annulment Procedure, 3 July 1991)	739
Zaak 62/86 AKZO (Beroep tot nietigverklaring, 3 juli 1991)	741
Case 27/76 United Brands (Annulment Procedure, 14 February 1978)	753
Zaak 27/76 United Brands (Beroep tot nietigverklaring, 14 februari 1978)	754
Case C-7/97 Bronner (Preliminary Ruling, 26 November 1998)	765
Zaak C-7/97 Bronner (Prejudiciële beslissing, 26 november 1998)	766
Case T-203/01 Michelin II (Annulment Procedure, 30 September 2003)	773
Zaak T-203/01 Michelin II (Beroep tot nietigverklaring, 30 september 2003)	774
 <i>State Aid Control</i>	 779
Case C-379/98 PreussenElektra (Preliminary Ruling, 13 March 2001)	779
Zaak C-379/98 PreussenElektra (Prejudiciële beslissing, 13 maart 2001)	780
Case C-482/99 Stardust (Annulment Procedure, 16 May 2002)	785
Zaak C-482/99 Stardust (Beroep tot nietigverklaring, 16 mei 2002)	786
Case C-143/99 Adria-Wien (Preliminary Ruling, 8 November 2001)	793
Zaak C-143/99 Adria-Wien (Prejudiciële beslissing, 8 november 2001)	794
Joined cases C-106/09 P and C-107/09 P Gibraltar Tax (Appeal Judgment, 15 November 2011)	799
Gevoegde zaken C-106/09 P en C-107/09 P Gibraltarrees belastingstelsel (Hogere voorziening, 15 november 2011)	800